

44/22 873

כנליס

הירחון הישראלי לבולאות

פסטקס

Israeli
philatelic
monthly

בול העשור

10

לכל מפעל
כקטן כגדול
נוח

חשבון סלוקים

בבנק הזואר

STAMPS בולאים

ISRAEL PHILATELIC MONTHLY *

הירחון הישראלי לבולאות

Philatelic Editor: S. Shalit

העורך הפילאטלי: ש. שליט

Copy Editor: Z. Auerbach

עורך סגנון וצורה: ז. אורבך

Address: P.O.B. 2578, Tel-Aviv

כתובת המערכת: ת. ד. 2578, תל-אביב

APRIL 1958

No. 10 מ.ס.

ניסן תשי"ח

GEEHRTER LESER,

קורא נכבד,

DIESES HEFT, Nr. 10, wird im Zeichen des Zehnten Unabhaengigkeitstages des Staates Israel herausgegeben.

ES ENTHAELT den interessanten Artikel Dr. Leo Kadmanns, dem Praesidenten der Numismatikervereinigung in Israel, ueber die Muenz — und Geldscheinausgaben des Staates.

OLTE WALLISH, der talentierte Graphiker welcher die meisten Marken Israels entworfen hat, erklart unseren Lesern weshalb er von den realistischen zu den symbolischen Markenzeichnungen fuer die von ihm entworfenen Unabhaengigkeitstagmarken uebergang.

IN S. SHALIT'S Artikel ueber die Postdienste im Gaza Abschnitt koennen sie ueber die Postgeschichte dieser Gegend seit dem tuerkischen Kaisereich bis 5 Maerz 1957.

ב גליון זה, שהינו גליון העשור (מ.ס. 10), ואשר זכה והוא מופיע ערב העשור לישראל, נסקרים כמה שטחי פעולה בשדה הבולאות הישראלית בעשר שנותיה הראשונות של מדינת ישראל.

אר משה כהן, מנהל השרות הבולאי, סוקר במאמרו המענין את פעולותיו הענפות של שרות חשוב זה, מימי הבראשית שלו עם מניח יסודותיו, השר המנוח דוד רמז; התלבטויותיו, השגיו ושכלוליו החדישים ביותר בימינו אלה.

ב מאמרו של ד"ר מ. אופיר נסקרות פעולותיה של התאחדות אגודות הבולאים בישראל, אשר הוא עומד בראשה.

אמר מיוחד המוקדש ל"בולי העצמאות", מספר על "לידתם" של בולים אלה, מאמר זה הוא פרי עטו של מר א. וליש, הצייר האמן של רוב בולי ארצנו.

ערכנו הפילאטלי, מר ש. שליט, "מסייר" במאמרו המקצועי על פני בולי העולם, ומביא פרטים מעניינים הראויים לתשומת לב מיוחדת.

Dr. REDAKTEUR

המערכת

הבולאות בישראל

בול תערוכת העשור בראשית יוני 1958

תעמולה משלה, ואלה יופצו בכל רחבי המדינה ומחוצה לה.

בול התעמולה, שלא יהיה לו כל ערך פוסטאלי, יודבק, כפי הנראה, על המכתבים שישלחו באמצעות "וועדת העשור" ועלידי המוסדות והמפעלים שעומדים עמם בקשרים.

הבול שצילמו נראה כאן צוייר עלידי מר י. וול-טר (מתלאבי), והוא הודפס בשיטת פוטואופסט בדפוס "אומנים מאוחדים" (בתלאבי) בשלושה צבעים: תכול, שחור וכתום. הבולים הודפסו בגליונות כשלשורת-הבולים התחתונה שורת שובלי-ביאור בדומה לבולי דואר ישראל.

הגיע הסרט על בולי ישראל

באיוור של יותר מחצי שנה הגיע לאמכבר מארה"ב הסרט שהוזמן עלידי השרות הבולאי לקראת "תביל" — תערוכת-הבולים הבינלאומית שנערכה אשתקד בתלאבי.

כזכור, הוכן בזמנו סרט צבעוני ברוחב 16 מ"מ, המתאר את שלבי הכנתו ואופן הדפסתו של הבול הישראלי. במאי הסרט מר א. שטיינר הרדט שילב בסרט זה את הנוף הישראלי, פרחי ארצנו וצמחייתה, המשמשים נושאים לציור בו לי ישראל. נוסף על כך שולבו בסרט תגליות ארכיאולוגיות ששימשו כנושא לציור בולים ישראליים.

עבודות ההשלמה, הטכניות של הסרט בוצעו באמריקה והעתקים מסרט זה יוצגו עלידי תחנת הטלביזיה של ארה"ב וארצות אחרות.

תערוכה באשקלון

אגודת בולאי אשקלון עורכת בימים 6.6.1958—1 תערוכת בולים באולם "בית-העם" באפרידראשקלון. התערוכה קשורה בתקומת ישראל ובעשור ליש"אל. המעוניינים להציג יפנו לפי הכתובת: אשקלון, ת. ד. 81.

שונה ערכו של בול תערוכת העשור

בול תערוכת-העשור שצוייר עלידי הגראפיקאים האחים ג. את מ. שמיר, יופיע בראשית יוני 1958 לקראת פתיחת תערוכת העשור בבנייני האומה שבירושלים בשינוי בערכו הנקוב.

כידוע, הוצע תחילה להוציא את בול תערוכת העשור בערך נקוב 500 פ"ר, אך אחר פניות מצד אספנים רבים ואחרי שהושמעה ביקורת חריפה על ערכם הרב גבוה של בולינו במספר עתונים מקומיים, הוחלט לשנות את ערכו הנקוב של בול תערוכת העשור לסך 400 פ"ר.

יוצא, איפוא, שבתקופה קצרה יופיעו שני בולים חדשים (בול יום העצמאות ה-10 ובול תערוכת העשור) כשערכם הנקוב (400 פ"ר) זהה. דבר זה מוכיח לנו שוב, שאין הדואר מתכנן את ערכם הנקוב של בולינו ובוודאי שאינו מתאים אותם לצרכים הפוסטאליים של קהל כותבי המכתבים.

אם נקח בחשבון שבמחזור (או בשוק הבולים) נמצאת עדיין כמות ניכרת של בולי "בצלאל" (הנמכרים עדיין במחיר הנמוך מערכם הנקוב); ואם נזכור שבר-לים בערך 400 פ"ר מתאימים רק לשם ביול מכתבי דור אר-אויור, לארצות-הברית, נראה בזאת ראייה נוספת של תיאום בלתי מוצלח לקביעת ערכם הנקוב של בולינו.

אנו מציעים, איפוא, שבעתיד יוצאו רוב בולי ישראל, אפילו בולי-זכרון, בערך נקוב נמוך יותר (50 פ"ר או 100 פ"ר), כנהוג ברוב הארצות שהאינטרסים הכלכליים של אספניהם לנגד עיניהן.

תערוכה נידת של בולי ישראל בארה"ב

תערוכת-בולים נידת המכילה כ-20 לוחות מסודרים בטוב-טעם תבקר במוסדות ציבוריים, ספריות ובתי-ספר במספר ערים של ארצות הברית, תחת הסיסמה "ישראל משתקפת בבולי".

בזכות נראים כל בולי ישראל, החל מבולי דואר עברי הראשונים וכלה בהוצאות-בולינו האחרונות, כשהם מסודרים לפי מדורים המשקפים את חיינו הדתיים והתרבותיים של העם הישראלי. בציור, בתערוכה מודגשים גם הישגי הידע שלנו ונראים בה בולים המציגים את נוף הפה היפה של ארצנו. מדור מיוחד מראה את ילדי ישראל הבאים לידי ביטוי על סדרת בולי "עליית הנוער".

בול תעמולה ל"וועדת העשור"

"וועדת העשור" הפעילה ביותר בימים אלה קמפיין דווקא מבחינה בולאית. היא לא זכתה בבול-זכרון מטעם הדואר הישראלי, ובול העצמאות ה-10, אשר יופיע ב-21 לאפריל ש.ז., אינו מראה את סמל העשור; לא בגוף הבול ולא בשובלי-הביאור שלו.

"וועדת העשור" שעמדה מכבר על ערכו של הבול למטרות פרסום ותעמולה החליטה להדפיס בולי-

NEUES AUS ISRAEL

Verkleinerung des Nennwertes der Ausstellungsmarke

Der Nennwert der Ausstellungsmarke zum Anlass des zehnjährigen Staatsjubilaeums, welche von den Graphikern M. und G. Shamir gezeichnet wurde und anfangs Juni erscheinen soll, wurde nach den begründeten Einwendungen der Sammler und der Presse, vom Postministerium, von 500 Pr. auf 400 Pr. reduziert.

Aus dieser Tatsache ist zu ersehen dass unsere Postbehörde ohne sachliche Planung Marken drucken lässt. Nachdem im letzten Jahr, in kurzen Zeitabschnitten Marken mit dem gleichen oder ähnlichen Nennwert herausgekommen sind — Sicherheitsmarke 400 Pr., Bezalel 400 Pr., Feiertags-Ausgabe 300 Pr. und Makkabia 500 Pr. — sehen wir nicht die Notwendigkeit einer neuerlichen Marke mit so hohem Nennwert. Bei dieser Gelegenheit muss noch unterstrichen werden dass die oben

Neue Ausstellungsmarke
(5.6.1958)

aufgezeichneten Marken keinesfalls aufgebraucht worden sind.

Wir schlagen dem Postministerium vor, in der Zukunft, Werte mit niedrigem Nennwert von 50-100 Pr., wie in anderen Ländern, herauszugeben.

NEUE LEITUNG DES DACHVERBANDES DES DER ISRAELISCHEN PHILATELISTEN

Auf der Jahres-Generalversammlung der Delegierten sämtlicher philatelistischer Vereine in Israel, welche am Sitz des Sammlerklubs Tel Aviv, am 4. März 1958, stattfand, wurde Dr. M. Ophir neuerlich zum Präsidenten des Dachverbandes und nachstehende Mitglieder in den Vorstand gewählt: A. D. Chermon, M. Glaser, I. Oke, J. Grave, G. Weisselberg, Dr. I.

Freudenberger, B. Friedmann, M. Wigotzki, S. Finkelman und M. Perzelan.

ISRAELISCHE WANDERAUSSTELLUNG IN DEN VEREINIGTEN STAATEN

In nächster Zeit wird eine wandernde Ausstellung israelischer Briefmarken, bestehend aus zwanzig geschmackvoll aufgemachten Rahmen in Schulen, Bibliotheken und öffentlichen Unternehmen, in zahlreichen Städten in den Vereinigten Staaten Amerikas unter dem Titel "Israel durch die Briefmarke gesehen", gezeigt werden.

Sämtliche Marken dieser Ausstellung — von Doar Ivri (hebraische Post) bis auf die letzten Ausgaben — stellen das religiöse, kulturelle und wirtschaftliche Leben des Landes dar. Eine besondere Abteilung der Ausstellung ist der Darstellung von Kindern auf Briefmarken gewidmet.

ERINNERUNGSUMSCHLAEGE FUER DIE KRIEGSOPFER

Wie alljährlich, zum Unabhängigkeitstages, lässt die Abteilung zur Verewigung des Andenkens an die Opfer des Befreiungskrieges auch in diesem Jahre den Verwandten dieser Opfer Briefe zukommen, in denen das Andenken an die Helden des Volkes vergegenwärtigt wird. Die diesjährigen Umschläge fuer diese Briefe wurden von den Graphikern Gebr. Shamir entworfen und bei "United Artists" in Photo-Offset hergestellt. Die Zeichnung stellt einen altertümlichen Leuchter und eine Öllampe — aus der Weihrauch aufsteigt — dar. Im altertümlichen Leuchter befindet sich ein religiöses Zitat.

EINE PRIVATE PROPAGANDAMARKE FUER DIE JUBILAEUMSFEIER

Das fuer die Jubilaeumsfeierlichkeiten zum zehnjährigen Bestehen des Staates verantwortliche Komitee hat eine Propagandamarke in Photo-Offset — dreifarbig blau, orange, schwarz — herausgegeben. Die Marke wurde vom Graphiker Aharoni entworfen und stellt das Sinnbild der Feierlichkeiten dar. Als Beschriftung erscheint auf der Marke "April 1958 — Mai 1959 Besuchet Israel zum zehnten Jubilaeum".

קטלוג לבולי הוואתיקאן — 1958

כשם שהיהודים בישראל ובתפוצות מתעניינים בבו-
לי ישראל, כן מתעניינים בני הדת הנוצרית בבולי
הוואתיקאן, שהיא "ארץ הקודש" של דתם הנוצרית.
לפני זמן מה הופיע קטלוג חדש לבולי הוואתיקאן,
שמהדורתו האחרונה (1958) הגיעה לידינו לא-מכבר.
אחד הפרטים הפיקנטיים בו הוא שמחברו של קטלוג
נאה זה הינו ...יהודי.

המו"ל והמחבר מר ג'וליו בולאפי — יהודי מטורינו
שביקר לא-מכבר בישראל (לרגל פתיחת תערוכת
"תביל" בתל-אביב) — הגיש לנו קטלוג מושלם, בו
נסקרים מחיריהם של בולי הוואתיקאן, החל בשנת
1929 וכלה בהוצאות בולים האחרונות (1957).

הקטלוג ערוך בטוב-טעם ומוגש בצורה נוחה לעין.
כביתר קטלוגי בולאפי, רשומים גם בקטלוג זה המס-
פרים הקטלוגיים של כל בול ביתר קטלוגי הבולים,
כגון מישל, צומשטיג, סקוט, גיבונס ויאברט. אין
ספק שהקטלוג מקל על ידי כך על האספן, והיה רצוי
להנהיג זאת גם בקטלוגים הישראליים.

קטלוג בולי הוואתיקאן של בולאפי (מהדורת 1958)
הופיע בכמה שפות, אך המהדורה שהגיעה לידינו
הוצאה בשפה האנגלית והמחירים רשומים בו בדר-
ל ארים.

מחיר הקטלוג — דולאר אחד.

שין שין

תערוכת "ישפכם" בניו-יורק

מחוגי הבולאים בארה"ב נמסר לנו, שהדואר
האמריקאי והישראלי מתכננים עתה לתערו-
כת בולים רחבת היקף, שתתקיים בשנת העי-
שור בניו-יורק.

התערוכה שתאורגן על-ידי "אספני בולי יש-
ראל בארצות-הברית" (ישראל פילאטליק אסו-
סיאישן) תתקיים באחד הבניינים החדשים ו-
המפוארים ביותר שבניו-יורק. הנהלת הדואר
של ארה"ב הסכימה לפתוח סניף-דואר מיוחד
בשטח התערוכה, בו תופעל חותמת-זכרון ש-
תוצא רשמית על-ידי הדואר האמריקאי לקראת
מאורע זה.

הדואר הישראלי ישגר, ללא ספק, נציג רש-
מי לתערוכה ואף יעניק פרס למציג (על נושא
ישראל ?) שאוספו יצטיין בתערוכת "ישפכם"
(ישראל פילאטליק אסוסיאישן).

כנשיא וועד התערוכה משמש מר סול רוזמן
מניו-יורק.

חותמות דואר חדשות NEUE POSTSTEMPEL

פברואר — מרץ 1958 FEBUAR — MÄRZ

בולי ישראל מספרים

שני ישראלים ה"ה ד. ספרא ומ. חפץ, אשר יצרו
בזמנו שני סרטונים בשם "בולי ישראל מספרים"
סיימו לא-מכבר את מלאכתם, ועתה ניתן להשיג סר-
טונים אלה באמצעות חברת "ידע ארץ" עבור כל
בתי-הספר. מועדון-נוער ומוסדות-הינוק, במחיר 8.800
ל"י כל סרטון (כולל הספרון).

עורכי הסרטונים בחרו דווקא בבולי ישראל, כי
לדעתם קרוב נושא זה ללב רבים בישראל ובעיקר
ללב הנוער. הם הצליחו, בעזרת הבולים, לשקף בצורה
נאמנה את תולדות עמנו וארצנו.

כל סרטון מכיל 50 תמונות ובעוד שסרטון אחד דן
בנושאים: הארץ היעודה, שבטי ישראל, מלכות ישראל
אל ומלכות החשמונאים, דן סרטון ב' במלחמת היהודים
נגד הרומאים, מלחמת בר-כוכבא ובשבילי העבר.

את הסרטונים מלווים שני ספרונים המכילים הקד-
מות למרצה והסבר מפורט על הנושאים שבכל תמונה.
בכל ספרון מופיעה גם הקדמתו של שרה-דואר, ד"ר
יוסף בורג, המשבח את עורכי הסרטונים על יזמתם.

הבולאות בעולם

clean

מאלטה

בבולי מאלטה החדשים מורגשת רעננות ושינוי בסגנון. סדרת-בור לים זו הופיעה לרגל פתיחת בית-ספר טכני גבוה בפאולו שבמאלטה. אספני בולים בריטיים ומדינות הכתר הופתעו לא-מכבר מסגנונם החדש והמודרני של בולי מאלטה החדשים.

קנדה

הדואר הקנדי הוציא לא מכבר בולי-זכרון לקראת השנה הגיאופיזית. הבול החדש של קנדה מראה מיק-רוסקופ על רק מפת העולם.

מונאקו

הדואר במונאקו, שכידוע מכסה הוא חלק מהוצאות מדינה זו בהכנסות מבולים, הוציא כזכור סדרת בולים חגיגית לכבוד נשואיו של הנסיך רנייה עם השחקנית גרייס קלי. כן הקדיש הדואר במונאקו בולי-זכרון להיוולדה של בתם-הנסיכה קרולינה. עתה מכינים בול חדש לכבוד יורש-העצר אלברט אלכסנדר לואי פייר, שנולד במחצית מארס 1958.

פורמוזה

אל המדינות הרבות שהוציאו בולי ספנות, הצטרפה לא-מכבר גם פורמוזה, אשר הקדישה סדרת בולי-זכרון לכבוד הספנות הסינית. סדרת-בולים זו, המראה ציורי אוניות, הופיעה במילאת 85 שנה להווסדו של הצי המסחרי הסיני.

אנגליה

הדואר הבריטי מודיע כי בחודש ספטמבר ש. ז. יופיע בולי-דואר חדש. הבול, שיהיה בולי-זכרון, יופיע לרגל משחקי קומנוולת והאימפריה הבריטית שייערכו בקארדיף אשר בוויילס.

הודו-סין

הדואר האינדונזי הוציא לא מכבר סדרה חדשה, שכנושא משמשים לה פרחים הגדלים בארץ זו.

כידוע אהובים מאד על האספנים, "בולי פרחים", ולכן צפויה הצלחה לסדרה רב-גוונית זו, המכילה חמשה בולים בערכים שונים.

גרמניה

הדואר המזרח גרמני הוציא לא-מכבר סדרה בת שני בולים לזכרו של הצייר הגרמני היינריך צילה.

שוודיה

הדואר השוודי מודיע, כי הוא מכין עתה סדרת בולי ספורט חדשה שתופיע בראשית חודש יוני 1958, לרגל פתיחת תחרויות כדורגל על הגביע הערמי, שייערכו השנה בשטוקהולם. הסדרה תכיל שלושה בולים שיופיעו בערכים הרבים: 15 אורה, 20 אורה ו-1.20 קרונות שוודיות.

גרמניה

בסוף שנת 1957 נתקיימה במוסקבה הוועידה הראשונה של שרי-הדואר בארצות הדמוקרטיה העממית, בהשתתפות נציגים מאלבניה, בולגריה, הונגריה, וייטנאם, גרמניה המזרחית, סין העממית, קוריאה הצפונית, מונגוליה, פולין, רומניה, בריה"מ, צ'כוסלובקיה — ומשלחת משקיפים מיוגוסלביה.

הדואר המזרח גרמני הוציא לכבוד המאורע הזה סדרה בת שני בולי-זכרון: בול בערך 20 פניג, הרמאה מגדל שידור שסביבו ערוכה בצורת מעגל הר כתובת, "וועידת השרים לדואר ובקו של הארצות הסוציאליסטיות במוסקבה", ובול בערך 5 פניגים המראה הוצגרת-דואר ומגדל-שידור ומאותה ב"מורס".

וואתיקן

דואר הוואתיקן, הקיים במדינתו של האפיפיור מ"כין עתה סדרת בולי-דואר שתופיע לכבוד התערוכה העולמית, שתפתח החודש בבריסל שבבלגיה. בולי הוואתיקן החדשים ישאו את תמונת הכנסיה שנבנתה בתערוכה הבריסלאית, בחסות הוואתיקן.

רומניה

הדואר הרומני הוציא לא מכבר סדרה נאה של בולי חיות, "חיות של דלתא הדנובה". כן מכין הרדואר הרומני צמד-זכרון, אשר תופיע לרגל מלאת מאה שנה להופעת הבול הרומני הראשון. סבורים שברומניה תערך גם תערוכת-בולים לרגל המאורע הנ"ל.

לוקסמבורג

סדרה חדשה בת שני בולי-דואר המוקדשים לתערוכות, תופיע בלוקסמבורג ב-16 לאפריל ש. ז. בערך שהבול הראשון (בן 2 פרנקים) מוקדש למלאת עשר שנים ליריד הבינלאומי הנערך מדי שנה בלוקסמבורג, יוקדש הבול השני (בן 2½ פרנקים) לציון השתתפותה של הדוכסות לוקסמבורג בתערוכת העולמית שתפתח בקרוב בבריסל.

גומפרס נולד כבנו של פועל-סיגריות יהודי-הולנדי במזרח לונדון, למד רק 4 שנים בבית-ספר יהודי, ומילדותו עזר לאביו בעבודתו.

בשנת 1863, בהיות שמואל בן 13, הגרה משפחתו לארה"ב, ובני-יורק המשיך הנער לעבוד במקצועו של אביו. אחרי התמוטטות האגודות-המקצועיות ב-משבר הכלכלי שפקד את ארה"ב בשנת 1873, ייסד גומפרס את האגודה המקצועית של פועלי-הסיגריות, שאליה הצטרפו אח"כ אגודות מקצועיות אחרות, ו-איגודן התפתח בשנת 1886 להסתדרות הגדולה של פועלי ארה"ב A.F.L. שגומפרס עמד בראשה משך שנים רבות.

גומפרס נתפרסם בעיקר בשל מלחמתו הנוקשה לשיפור תנאי העבודה של הפועל ולזכותו יש לזקוף חלק ניכר מתחוקת-העבודה בארצות-הברית. בימי מלחמת-העולם הראשונה הוא מילא תפקיד חשוב בהבטחת התמיכה של האגודות המקצועיות לתוכניותיו של הנשיא וילסון.

ש. גומפרס נשאר נאמן ליהדותו עד סוף ימיו, אם כי התרחק מפעילות ציבורית יהודית. הוא חיבר מספר ספרים, שהחשוב שבהם הוא האוטוביוגרפיה הידועה בשם "שבעים שנות חיים ועבודה". גומפרס נפטר בשנת 1924.

שמואל גומפרס

1850—1924

שמואל גומפרס נמנה עם היהודים המעטים שדיוק-נאותיהם מופיעים על בול-ידואר של ארצות-הברית.

שלא כברית-המועצות או גרמניה, המרבות לאחרונה להקדיש בול-ידואר לאישים יהודים, הקדיש הדואר האמריקאי בסה"כ שלושה או ארבעה בולים לאישים יהודים (ביניהם העתונאי פוליצר והרב גור המופיע על בול המוקדש ל-4 כהנייהדת שנספו בעת שספיר-נתם טורפדה על ידי הנאצים).

הבול הנושא את דיוקנו של ש. גומפרס הופיע במלאת מאה שנה להולדתו (1850).

דיוקנאלת

יהודים על בולים

Unter der Lupe

אמצע לזכוכית האמצעית

שיבוש בניקוב

איסוף שגיאות ושיבושים בבולי דואר הוא תחביב המקובל על אספנים רבים. שגיאות ושיבושים על-לם להתגלות בחלקי בול שונים, כגון: בדפוס, בנייר או בניקוב.

צילום צמדת "בולי הבטחון" שלפנינו מראה שיבוש בניקוב שנגרם כתוצאה משתי "שיניים" שבורות במערכת הניקוב שבמכונת ההדפסה. מאחר ו"בולי הבטחון" נוקבו בניקוב מסרק, חזרה שגיאה זו בכל שורה, עד אשר הבחינו בה ותוקנו שתי השיניים השבורות.

Es gibt zahlreiche Israel-Sammler, welche, neben den verschiedensten Druckfehlern, auch Zaehnungsabweichungen sammeln. Nebenstehender Plattenblock der Verteidigungsausgabe 80+20 Pr. weist das Fehlen von Zaehnen bei der Kammzaehnung auf.

DIE ISRAELISCHE POST im GAZA ABSCHNITT

S. SCHALIT

Das israelische Militaergouvernement in Gaza amtierte ungefaehr 125 Tage lang. Im Rahmen seiner Bemuehungen, die regulaeren Verbindungen mit anderen Laendern aufrecht zu erhalten, eroeffnete es Postaemter in vier Staedten: Gaza, Chan Junis, Dir el-Balach und Rafiah. Diese Postdienste hoerten mit dem israelischen Rueckzug aus dem Abschnitt auf und die Poststempel werden als philatelistisches Andenken an den Sinai Feldzug aufbewahrt.

Die Eroeffnung des Postamtes in Gaza am 10.12.56 erweckte staerkstes Interesse seitens weitester Kreise des Publikums. Zehntausende von Kuverts wurden von den vier Postaemtern abgestempelt, hauptsaechlich an den Eroeffnungstagen. Die abzustempelnden Kuverts wurden an den Postdirektor in Jerusalem gesandt,

wurde Gasa vom aegyptischen Militaer besetzt, welches erst ein aegyptisches Regime und dann Postdienste errichtete. Die Dienste arbeiteten bis zur Besetzung des Abschnitts durch die Israel Armee am 2.11.56. 38 Tage danach, am 10.12.56, fing die Israel Post in Gaza zu arbeiten an. Nur die Hauptpost wurde wiedereroeffnet. Das aegyptische Postamt im neuen Teil der Stadt, Gaza el-Gedida, blieb geschlossen. Vom 10.12.56 an wurden zwei Poststempel gebraucht: Gaza 1 und Gaza 2 (Letzterer fuer eingeschriebene Postsachen). Am 25.12.56 wurden noch zwei Poststempel eingefuehrt: Gaza 3, fuer eingeschriebene und Gaza 4 fuer gewoehnliche Postsachen.

Das Postamt in Rafiah wurde im Jahre 1920 von den Englaendern eroeffnet. Doch nach ein und einem halbem Jahr wurde

Gaza Poststempel von der Tuerkenzeit bis zur israelischen Post,

welcher sie befoerderte. Echte Korrespondenz zwischen Einwohnern Israels und des Abschnitts gab es fast gar nicht. Spaeter sandte man Kuverts direkt an die vier Postmeister im Abschnitt bis die Postaemter geschlossen wurden.

Schon vor dem ersten Weltkrieg gab es Postdienste im Gaza Bezirk und der Sinai-Halbinsel. Auf Letzterer hat die israelische Besetzung keine postalischen Spuren hinterlassen, aber in der Postgeschichte Gazas bildet sie ein wichtiges Kapitel.

DIE POSTGESCHICHTE DES GAZA ABSCHNITTS

Postaemter wurden urspruenglich nur laengs der Eisenbahn eroeffnet: Gasa, Chan Junis, Rafiah, El Arisch, Kantara. Das erste wurde von den Tuerken im Jahre 1868 in Gasa eroeffnet. In den zwanziger Jahren dieses Jahrhunderts wurde es von den britischen Mandatsautoritaeten uebernommen. Mit dem Ausbruch des Israel Befreiungskrieges am 15.5.48

es den Aegyptern uebergeben, da die Grenze bei Rafiah immer etwas unbestimmt war. Ausserdem gab es ein mobiles Postamt Rafah — Haifa. Das israelische Postamt in Rafiah wurde am 21.1.57 eroeffnet.

Die englische Mandatsregierung eroeffnete auch ein Postamt in Chan Junis, welches von den Aegyptern nach deren Einmarsch uebernommen wurde. Die Letzteren eroeffneten ein Postamt in Dir el-Balach. Beide Postaemter wurden von der Israel Post am 3.1.57 wiedereroeffnet. Es wurden folgende Poststempel benutzt: Han Yunes 1 und 2; Dir El Balah 1 und 2; und Rafiah (ohne Nummer).

Alle israelischen Poststempel, welche im Gaza Abschnitt gebraucht wurden, gleichen in Groesse und Ausfuehrung genau den uebrigen Israel Poststempeln und sind auch dreisprachig (hebraeisch, englisch und arabisch).

Mit der Uebergabe des Gaza abschnitts an Einheiten der UNEF wurden die Dienste der Israel Post dort am 5.3.57 eingestellt.

היום לפני עשר שנים...

מאת: מ. כהן

מר משה כהן, מנהל השרות-הבולאי, מכהן בתפקיד זה מאז הוקמה מחלקה זו במסגרת משרד הדואר בישראל.
מר כהן, שהיה מזכירו של השר המנוח, דוד רמז ז"ל, שר-התחבורה הראשון של ישראל, אשר משרדו חלש גם על שרותי הדואר, — הוא מן היחידים שעמדו ליד ערישת לידתם של בולינו הראשונים. ואותם ימי-בראשית מעלה לפנינו מר כהן במאמרו זה. המערכת

אחרים. כשנשמעה בכנסת באותו דיון בקורת על גישה זו, השיב שר-התחבורה:

„יש אופק לעמים צעירים — ויש אופק לישראל-סבא ולעמי קדם. הנה מוציאה הודו סידרה של בולי-עתיקות ממש, הסעונות לימוד. בוא יבואו גם בולי נוף (אגב: מאימתי הגמל אינו יצור אציל ואינו מן הנוף?) — בוא יבואו גם דמויות אישים. תנו לכלים להשתכח. לל. השרות-הבולאי הצעיר של דואר ישראל עוד עתיד לפרוץ.“

אמונו בבול הישראלי המריץ את העוסקים במלאכה והיום רשאים אנו לומר, שהבטחתו של דוד רמז ז"ל קיימה. כשאנו משרתים היום יותר מ-40,000 אספנים

(הקטעים שבמסגרות — כתב-ידו של ד. רמז ז"ל) ערב, מזכיר לנו „קול ישראל“ את אשר קרה לפני עשר שנים. כל אחד מאתנו נזכר בחוויות האישיות של אותם הימים, ואצל רבים חוויות אלה כרוכות גם במפעלים הממלכתיים והציבוריים שהוקמו אז בתנאים קשים וללא נסיון.

בין המפעלים שקמו עם יסוד המדינה ומצאו את שיכונם בקריה בתל-אביב, היה גם מפעלנו הצנוע, „השרות הבולאי“, אשר מתפקידו לספק בולים לבתי הדואר ולהפיץ אותם בין האספנים בארצות שונות, למען ספר בצורה זו לנוער שלנו ולעולם הרחב על ישראל ועצמאותה.

עשר שנים אינן תקופה ארוכה בחיי עם ובחיי מפעל ממלכתי, ועוד רבות הבעיות והשאלות שלא מצאו עדיין את פתרונן, אך בוודאי מותר לעצור לרגע קט, לנשום עמוק ולזכור אותם הימים הראשונים, בהם התחלנו בחדר קטן בגודל של 12 מטר מרובע, להגות את הרעיון של הבול הישראלי ולמצוא שיטות להפצתו.

דוד רמז — מניח היסודות

כשאנו סוקרים את התקופה הזאת, עומדת לפנינו האישיות הדגולה של שר-התחבורה הראשון, דוד רמז ז"ל, אשר הניח את היסודות למפעל הבול הישראלי. „זכות ראשונים“ לו בהרבה מפעלים שהוקמו לפניו ואחרי קום המדינה, וביניהם „השרות הבולאי“, פנו ראה מפעל תרבותי וחינוכי רב-ערך. הוא נתן את השם „דואר עברי“ לבולים הראשונים כאשר התנהל עניין הוויכוח על שם המדינה, ועדיין לא הוחלט באם היא תיקרא „יהודה“ או „ישראל“, וגם היה נוהג להכתב ידו את הטקסטים של הבולים, השבלים והחזורים הראשונים שהוצאו על ידינו.

בהוצאתו בכנסת בשנת 1950 על ענייני התחבורה והדואר, אמר דוד רמז המנוח את הדברים הבאים:

„...דואר ישראל הצמיח בתקופה הנזכרת ענף ירוק חדש, אשר לא היה קיים בימי המאנדאט: השרות-הבולאי הישראלי. חברי הכנסת נהנים מזמן מפרווחו — ולהם ההערכה על טעמם וטיבם. למן הבול הראשון ועד הבול האחרון נדפס הכל בארץ — ואין זה דבר ריק. במשך חיי החודשים הראשונים למדינה קיבל הדואר מן הדפוס, לפי הדו"ח של המדפיס הממשלתי, בולים כדי 82 מיליון (טרכס כמיליון וחצי ל"א), והרי זה ענף משקי לא דל-ערך. עם השתכלל מכשירי ההדפסה — ודבר זה עומד על הפרק — יעלה השרות-הבולאי לקראת סיכויי, אשר אינם קטנים.“

כידוע ניסה שר התחבורה בהתחלה להדגים את הקשר בין ישראל-סבא לבין ישראל המודרנית, וזו הסיבה למה הבולים הראשונים נושאים את ציורם של מטבעות עתיקים ומקדשים לנושאים עתיקים

תש"א/א' ה'תש"א!
קולל יליק קולסה אל סלון

בארץ, בעריה, מושבותיה וקיבוציה; וכשאנו שולחים את בולינו לאספנים ולסוחרים בעשרות ארצות בכל חלקי תבל, אנו זוכרים בהערצה את הדברים שהיה נוהג להגיד דוד רמז כשהתלוננו על חוסר תנאים, חוסר מקום, מחסור בקופות, בשולחנות ובמכונות: כתיבה וביחוד חוסר נסיון — „רבותי כך בונים מפעל“, ואמנם, כך נבנה המפעל שלנו.

מעתיקות — לנושאים מודרניים

במרוצת הזמן עברנו מנושא העתיקות לנושאים מודרניים; הוצאו בולי נוף, בולים מוקדשים לאישים גדולים, למפעלים ולמאורעות חשובים, ולאט-לאט השתלב הבול הישראלי בממצים הגדולים המושקעים עים על-ידי המדינה בשטח החינוך וההסברה, הן כלפי פנים והן כלפי חוץ.

תודתנו נתונה בראש וראשונה לוועדה המייעצת הראשונה שהוקמה על-ידי „השרות הבולאי“ בשנת 1948, והיתה מורכבת מה"ה א. ליון — לשעבר יו"ר התאחדות אגודות-הבולאים, א. אילון — המדפיס הממשלתי ומר גרשון לוינסון — אספן ידוע וחבר הוועדה-הפועל של ההסתדרות. ועדה זו עמדה במשך תקופה ארוכה לצדנו בעיצה ובמעשה. כאן מחובתנו לציין את העזרה הרבה שקבלנו מהציבור הרחב, האספנים והאגודות הבולאיות, ששיתפו אתנו פעולה ע"י מתן עצות לנושאי הבולים, ארגון תערוכות וייסוד מועדונים בולאיים. לשיא הישגיה הגיעה התאחדות אגודות הבולאים בארגון תערוכת הבולים הבינלאומי

הגליונות הגדולים לגליונות קטנים בני חמישים בור-
לים, כפי שתוכנן מראש. היה זה זמן קצר לפני
ראש השנה ולא היתה אפשרות עוד לדחות את מועד
הופעת הבולים, וכך נאלצו להוציא את הבולים
בגליונות דואר גדולים, שהכילו שלוש מאות בולים.
אלה היו חבלי-הלידה הראשונים, ובסיפוק אנו מס-
תכלים עתה בשתי המכונות הגדולות הנמצאות בדפוס
הממשלתי והמדפיסות חלק מבולינו בשיטת הפוסר-
גרבורה המודרנית. גידול האוכלוסיה והתפתחות המ-
דינה נתנו את אותותיהם גם בשטח הדפסת בולים,
ומכונה אחת מועסקת עתה רק בהדפסת בולים קבור
עים (סדרת שבטי ישראל) ואגרות-דואר לצרכיה
שוטפת של הדואר.

אלבום-הבולים הישראלי — ראי-העשור

בחירת נושא הבולים היתה תמיד ונשארה גם היום
הבעיה הקשה הטעונה שיקול רב. רבים היו המאור-
עות והמפעלים שהוקמו בעשור הראשון לתוך מאמ-
צים קשים, ושהיו ראויים להנצחה בבולי הדואר שלנו.
לצערנו, הנוהל הבינלאומי והאפשרויות הטכניות מג-
בילים את מספר ההוצאות, ולא היה באפשרותנו
להיענות לכל הדרישות המוצדקות. עבודתה של הווע-
דה המיוחדת, המטפלת בבחירת הנושאים לבולים
והמורכבת מנציגי הדואר, משרד-החינוך, מחלקת-
ההסברה של משרד-החוץ והתאחדות אגודות-הבול-
אים, לא היתה קלה. ועדה זאת עמדה כל פעם בפני
הבעיה איך להבדיל בין מאורע חשוב אחד לבין
מאורע חשוב אחר. במדינתנו הקטנה מתרכזות התענ-
ינות כל הציבור סביב כל מפעל חדש או מאורע
חשוב; כי הרי כל דבר נעשה בפעם הראשונה בכלל,
או "בפעם הראשונה לאחר אלפיים שנה". למרות
זאת נראה לנו שאלבום-הבולים הישראלי משקף
בנאמנות את המאורעות והמפעלים סביבם התרכזו
חייו התרבותיים והחברתיים בעשור הראשון. המדפ-
דף באלבום, יווכח, שהקדשנו בולים לנושאים רבים
ומגוונים, לקשר ההיסטורי בין ישראל הקדומה ויש-
ראל המחדשת, ליום העצמאות. לצעה"ל, למלחמת
השחרור ולהיילינו שנפלו בקרב, ליובלות של ישובים
ומוסדות שבחלוציותם ובעבודתם פילסו את הדרך

10.12.48

ה י א

העל על 5 המכונים הולדוקים

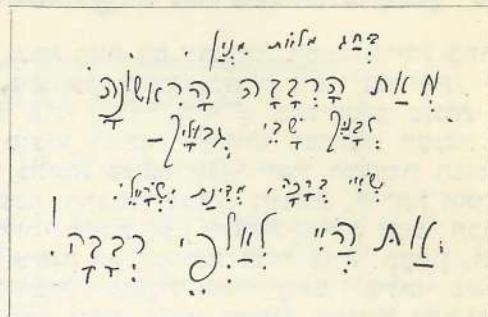
המכונה המכונה

העל — העל המכונה המכונה

העל המכונה

למדינה העצמאית, לעזרת יהודי הגולה, ובתוכם לצי-
בור היהודי הגדול בארה"ב, לאישים גדולים, למפ-
עלים ולהישגים משקיים, תרבותיים וחברתיים חשוב-
ים, לנוף הארץ ועוד. יש להצטער שלא עלה בידינו
למצות במידה מספקת את נושא התנ"ך, נושא שהוא
כה יקר לנו ולחלק גדול של האנושות, אך אנו תקווה
שעם תחלות הפרסים הבינלאומית שעליה הכריז
דואר ישראל בימים אלה על נושא התנ"ך, יפתח דף
חדש בשטח זה.
(הקטעים שבמסגרות — כתב ידו של דוד רמז ז"ל)

ית שהתקיימה אשתדך בתל-אביב, ובה ביקרו
כ-80,000 איש והוצגו 420 מוצגים בולאיים מ-28
ארצות שונות, וזה נוסף על מוצגים רשמיים שנש-
לחו לארץ ע"י מינהלי דואר מ-33 ארצות שונות,
ביניהן רוסיה, ארה"ב וכו'. תערוכה זו תרמה תרומה
מכרעת למעמד הבינלאומי של הבול הישראלי.

השיגים והשכלולים

אין צורך להרבות בדברים על הישגי ציירינו וברא-
שם א. וליש, שצייר את הסדרה הראשונה ורוב הבולים
שהוצאו בשנים הראשונות. רבים מאוספי הבולים
אינם יודעים מה רבים המאמצים המושקעים ביצי-
רת הבול. אין זה קל להנציח מאורע או מפעל חשוב,
לצייר את דמות האדם בשטח המצומצם של 7 עד
10 ס"מ מרובעים. ציור הבול הוא שטח מיוחד
במלאכת הגראפיקה, אשר לו מתמסרים ציירים מע-
טים בלבד בארצות השונות, וציירינו רשאים להיות
גאים על הישגיהם ב"עשור הראשון". כידוע השיגו
בולינו פרסים בתחרויות בינלאומיות, וגם ציירינו
זכו בפרסים בתחרויות בינלאומיות לבולים שאור-
גנו ע"י משרד הדואר של האומות המאוחדות. בשטח
ציור הבול לא היה לנו שום נסיון לפני קום המדינה,
כי הבולים של ממשלת המנדאט הוכנו והודפסו בלונ-
דון וסופקו לארץ ע"י "סוכני הכתר". ציירינו התחיי-
לו איפוא במלאכתם ללא נסיון והודרכו בעבודתם
ע"י ד"ר משה חזקי, יועץ "השירות הבולאי", שרכש
לו את נסיונו הרב בשטח זה בהיותו במשך תקופה
ארוכה יועץ הממשלה הצ'כוסלובקית לענייני בולים.
ד"ר חזקי יום גם את השוגל המצורף לשורה התח-
תונה של גליון הבולים ואשר מאפשר לצייר לתת
הסבר נוסף על תוכן הנושא המופיע בבול.

רשאים אנו בימים אלה גם להצביע
על השכלולים הרבים שהוכנסו בשטח
ההדפסה, חודות למסירות ולמאמצים
שנעשו בשטח זה ע"י המדפיס-הממ-
שלתי וחברת לוי-אפשטיין, שהדפי-
סה את רוב בולי-הזכרון, ובראשם
בעלי העריכים הגבוהים של הסדרה
הראשונה — בולי "דואר עברי".

הבולים הראשונים שהוכנו עוד לפני תום המנדאט
הודפסו, כידוע, בסודיות ובשיטת דפוס בלט (דפוס
רגיל) ולמרות העובדה ששרותם של המוסדות שטפ-
לו בדבר לא עמדו אז הכלים הדרושים, כגון מכונות
ניקוב מתאימות, נייר מתאים וכו', הוצאו הבולים
למכירה ברוב חלקי הארץ מיד עם קום המדינה.
לאספנים הוותיקים זכורים בוודאי הגליונות הגדולים
של בולי המועדים הראשונים, שהוצאו לכבוד ראש-
השנה בשנת תש"ט. גליונות אלה היו מורכבים משלוש
מאות בולים, והאיל וזרם החשמל בקריה נפסק ומסיבה
זו לא יכלו עובדי המדפיס הממשלתי לחתוך את

חותמות דאר הקשורות במאור

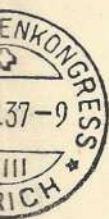
Wichtige juedische Ereignisse

מר א. זימון נמנה כיום עם הדמויות הפופולאריות ביותר בחוגי הבולאים בישראל, בזכות "גלריית זימון לבולאות" ש- נפתחה לא-מכבר ברח' יהודה הלוי 51 בתל-אביב, בזכות ה- קטלוגים שהוא מוציא, ובזכות פעילותו הבולאית הענפה ב- ארץ למן עלותו מליטא בשנת 1935: ייסוד המועדון הבולאי בחיפה באותה שנה (הראשון בארץ), הוצאת "הירחון הארצי-ישראלי לפילאטליה" בשנת 1936, הוצאת קטלוג לבולי הקרן- הקיימת לישראל בשנת 1942, עריכת מדור בולאי בעתון "הארץ" (לפני שנים רבות), הופעת ספרו "עולם הבולים" בשנת 1945 והוצאת "קטלוג זימון" לבולי ישראל, המופיע שנה-שנה למן 1950.

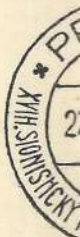
מר א. זימון
Ing. I. Simon

התענינות מיוחדת מגלה מר א. זימון ב"אומנות בולים" ו"יוראיקה" אך מאחר ואנו מפרסמים חלל מהגדולן הראשון של ירחוננו "בולים" דיוקנאות יהודים על בולים, הננו מוסיפים הפעם בשביל האספנים המעוניינים להרחיב את ש- טח איסופם על נושא זה, צילומים ורשימות חותמות דואר א- שר הופיעו בארצות הקשורים במאורעות יהודיים חשובים.

רעות יהודיים חשובים בגולה

Auslaendische Poststempel fuer w

רשימה של חותמות דואר ושהשתמשו בהן במאורעות יהודיים חשובים בגולה, ושלוקטו ע"י מר א. זימון

הגיגות משחקי החורף של "מכבי", 18.11.—24.11.1936 בנסקה ביסטריצה, הקונגרס השני של לוחמי החזית היהודים, 26.6.1936 וינה,	2.9.—9.9.1913 הקונגרס הציוני ה-11, וינה
4.7.—6.7.1937 הכינוס ה-3 של ה"מכבי", זילינה,	3.8.—13.9.1921 הקונגרס הציוני ה-12, קארלסבד,
21.8.—21.10.1933 הקונגרס הציוני ה-18, פראג,	6.8.—17.8.1923 הקונגרס הציוני ה-13, קארלסבד,
20.8.—3.9.1935 הקונגרס הציוני ה-19, לוצארן,	הקונגרס הראשון של "אגודת ישראל", וינה 17.8.1923
3.8.—21.8.1937 הקונגרס הציוני ה-20, ציריך,	17.8.—28.8.1925 הקונגרס הציוני ה-14, וינה
18.8.—23.8.1937 הקונגרס ה-3 של "אגודת ישראל", מאריאנבאד,	29.8.—11.9.1927 הקונגרס הציוני ה-15, באזל
19.8.1939 הקונגרס הציוני ה-21, ג'נבה,	10.8.—28.7.1929 הקונגרס הציוני ה-16, ציריך
9.12.—31.12.1946 הקונגרס הציוני ה-22, באזל,	הקונגרס השני של "אגודת ישראל", וינה 10.9.—17.9.1929
13.8.47 יובל ההסתדרות הציונית, קרלסבאד,	הועידה ה-4 של ברית הצה"ר, פראג 11.8.—18.9.1930
הכינוס ה-5 של מזרחי הפועל המזרחי, 12.3.—13.3.50 זלצבורג,	הקונגרס הציוני ה-17, באזל כינוס עולמי של "מכבי", בוהומין, 25.6.—26.6.1932 קונגרס היסוד של ההסתדרות הציונית החדשה, 10.9.1935 וינה

בולי העצמאות של מדינת ישראל

הצייר האמן מסביר את המעבר מריאליזם לסמליות

מאת: אומה וליש

המסורת להוציא "בולי עצמאות" לקראת "יום העצמאות" החלה בישראל מאז שנת 1949 — במלאת שנה לקום המדינה. בשנה זו הופיעה צמדת-בולים שהיתה מיועדת לתערוכת-בולים הארצית "תבול" — תערוכת בולים הראשונה שנתיימה במדינת ישראל. צמדת-בולים זו צוירה על-ידי מר אומה וליש, אשר צייר בשנים מאוחרות יותר (בשנים 1951, 1952, 1954, 1957 ו-1958) את מרבית "בולי העצמאות" — 10 מתוך 15 הבולים שהופיעו לקראת "ימי העצמאות" בארצנו, צוירו על-ידי. לכן בקשנו את מר וליש להסביר לקוראנו מה הניע אותו לעבור מציורי נוף שבבוליו, לציורים סמליים.

המערכת

על פרח זה, כי בכל מקום בו שפכו המכבים את דמם במלחמת הגבורה שלהם נגד היוונים, שם הצמיחה

"בול העשור"

יפיע ב' 21 באפריל 1958

האדמה ניצנים הדומים בצבעם ובמראהם לטיפות דם — לזכר דמם של המכבים. עם הוספת פרחי "דם המכבים" ל"בול העצמאות", נעשה הצעד הראשון לסמליות שב"בולי העצמאות".

פשטות, נקיזן ושווי-משקל

הבול שציירתי לקראת "יום העצמאות" התשיעי של מדינת ישראל הוא סמלי בהחלט, אולם הוא מבוסס

יש לציין לשבח את הנהלת ה"דואר שלנו וכן את השרות-הבול"אי, על שהם נותנים לציירי הבולים חופש פעולה. מובן מאליו, שחופש הפעולה הוא בגבולות מסויימים, המותנים מצד אחד בעמדתה המדינית של הממשלה, ומאידך גיסא, בתנאים הטכניים. הבול או צמדת "תבול" שהופיעו בשנת 1949, הר"כחו את התקדמותנו בשטח הדפסת הבולים. עלי לציין, שהנושא של הצמדה התאים, לדעתי, גם ל"תערוכת "תבול" שהתקיימה בארצנו ביום-העצמאות הראשון.

פרחי "דם המכבים"

סדרת-הבולים הראשונה שהתייחסה באופן ישיר למלחמת הקומיות של עמנו, הופיעה רק כעבור שנתיים, ואז הצעתי להראות באמצעות הבולים מקומות, בהם התנהלו קרבות מכריעים במלחמת הקוממיות. הצעתי נתקבלה, ובשנים מאוחרות יותר (1952 וב-1954), חזר והופיע שוב אותו הנושא. ה"בולים הראשונים הראו ציורי-נוף בלבד, ובשתי סדרות בולים המאוחרות יותר הוספתי גם פרחים שהיו אופייניים למראה הנוף כגון: קוצים סגולים, דגנות, אנמונים, נריקיסים ופרחים הידועים בפי העם כפרחי "דם המכבים". השם המדעי של פרח זה הוא "הליכריון סגוגי-נאום". אגדה עתיקת יומין מספרת

בכל זאת על עובדות מעשיות מאד. עורך עתון ה"סטאר" המופיע ביה"נסבורג, בחר בבול זה כטוב ביותר מבין הבולים שהופיעו בשנת 1957. ב"סטאר" נכתב בין היתר על ציור הבול הנ"ל: "פשטות בהבעת הרעיון, נקיזן ושווי משקל של הציור והכתיב מתאחדים לתמונה הראויה לציון בצורה המקורית... האווירון הפעוט שממשיך לטוס בשמי התכלת ימשיך עוד לטוס גם לאחר שיאלמו עקבותיו". אין לי ספק ב"כך, שאחרי "מבצע-סיני" היתה ה"סמליות שבבול ברורה לכל ישראלי: אולם השורות שנכתבו בעתון הדרום-אפריקאי מוכיחות לנו, כי אמנם הובנה הסמליות גם מחוץ ל"גבולות ארצנו.

הענף הרך יהיה לעץ חזק...

עם ציור הבול ל"יום העצמאות" העשירי צעדנו נוסף בדרך הסמליות. לדעתי שונה תפקידו של הבול מזה של כרוז (פלקט). בה בשעה שכרוז צריכה להיות ברורה ומובנת ממבט ראשון, הרי שהבול מופנה גם לאינטלקט של האיש המסתכל בו ולמחשבתו. מטרה זו עמדה נגד עיני כמעט בכל הבולים שצוירו על-ידי, ובמידה שהדבר היה אפשרי, ויתרתי על ביצוע רייאליסטי של נוף, בגין או עצם אחר.

אני תקווה שגם סמליותו של "בול העצמאות" העשירי תובן כ"הלכה: הענף הרך עם עשרת העלים (כמספר שנות עצמאותנו), אשר שרשיו בעברו של העם היהודי, יתפתח לעץ חזק שיהיה מסוגל ל"עמוד בפני כל סערה.

Otte Wallish

Marken Zum Unabhaengigkeitstag

OTTE WALLISH.

Die Tradition der Unabhaengigkeitsmarken geht auf das Jahr 1949 zurueck; am ersten Jahrestag des jungen Staates erschien ein Markenblock anlaesslich der Briefmarkenausstellung Tabul. Der Block wurde von Otte Wallish entworfen. Auch die Unabhaengigkeitstag-Marken in den Jahren 1951, 1952, 1954, 1957 und 1958 wurden vom gleichen Kuenstler entworfen — insgesamt zehn Marken von einer Gesamtzahl von 15. Wir haben Otte Wallish gebeten, unseren Lesern zu erklaren, was ihn bewogen hat, von rein landschaftlichen Motiven zu symbolischen Zeichnungen ueberzugehen. (Redaktion)

Die Marke, die ich zum neunten Jahrestag der Unabhaengigkeit Israels zeichnete, ist rein symbolischer Natur, aber auf sehr reale Tatsachen basiert.

Der Redakteur des "Star" (Johannesburg) der diese Marke als die beste des Jahres 1957 waelhte, schrieb u.a. "Einfachheit in der Darstellung einer Idee, Reinheit und Gleichgewicht der Zeichnung und der Schrift, vereinigen sich um ein bemerkenswertes Bild in origineller Weise zu schaffen. Das winzige Flugzeug fliegt noch immer im blauen Firmament, und wird noch fliegen, wenn seine Spur verschwunden sein wird". Fuer jeden Israeli war die Symbolik, knapp nach der Sinai-Campagne, klar; aber die Zeilen in der suedafrikanischen Zeitung beweisen, dass sie auch ueber die Grenzen unseres Staates hinaus verstanden wurde.

Bei der Marke zum zehnten Jahrestag der Unabhaengigkeit Israels bin ich einen weiteren Schritt gegangen. Eine Briefmarke hat andere Aufgaben als ein Plakat und waehrend das letztere auf den ersten Blick klar und verstaendlich sein muss, kann, ja muss die Marke Anforderungen an das Intellect des Beschauers stellen und ihn zum Nachdenken veranlassen. Ich habe mir die Aufgabe in fast allen Marken, die ich bisher entworfen habe, gestellt und womoeglich auf die blosse realistische Darstellung einer Landschaft, eines Gebaeudes oder eines Gegenstandes verzichtet. Diesen Zweck kann eine gewoehnliche Photographie erfuellen. Die Marke wird sicher so verstanden werden, wie sie der Zeichner verstanden haben wollte: der zarte Zweig mit seinen zehn Blaettern, der seine Wurzeln in der Vergangenheit des juedischen Volkes hat, wird zu einem

maechtigen Baum werden, der allen Stuermen standhalten wird.

Zum Lobe unserer Postverwaltung und des Philatelistischen Dienstes muss gesagt werden, dass beide Instanzen den Markenzeichnern ziemlich freie Hand lassen — selbstverstaendlich im Rahmen gewisser natuerlicher Grenzen, die durch die politische Grundhaltung der Regierung einerseits und durch technische Gesichtspunkte audererseits, bedingt sind. Die Marke, resp. der Markenblock der im Jahre 1949 erschien, sollte unsere Fortschritte auf dem Gebiet des Markendruckes zeigen — ein Thema, dass gut zur Ausstellung Tabul, die am ersten Unabhaengigkeitstag eroeffnet wurde, passte. Die erste Markenserie, die am ersten Unabhaengigkeitstag eroeffraels hatte, erschien erst zwei Jahr spaeter und damals schlug ich vor, Plaetze zu zeigen, auf denen entscheidende Kaempfe stattgefunden hatten. Mein Vorschlag wurde angenommen und auch in spaetere Jahren (1952 und 1954) kehrte dieses Thema wieder. Die ersten Marken waren reine Landschaftsdarstellungen; den spaetern zwei Serien fuegte ich Blumen hinzu, die fuer die betreffenden Landschaften charakteristisch waren, Disteln, Kornblumen, Anemonen, Narzissen und eine Blume, die im Volksmund "Makkabaeerblut" heisst. Der wissenschaftliche Name dieser Blume ist *Helichrysum sanguineum*; es geht die Sage, dass an allen Plaetzen, wo die Makkabaer vor mehr als zweitausend Jahren in heldenhaftem Aufstand ihr Blut vergossen, diese Blumen mit ihren Blutropfen — aehnlichen Blueten aus der Erde schossen. Durch die Hinzufuegung der Blumen war bereits ein Schritt zur Symbolik gegangen.

אלה תולדות...

מאת ד"ר מ. אופיר

ד"ר משה אופיר, יו"ר התאחדות אגודות הבולאים בישראל, אשר חלק רב לו בהרמת קרנה של הבולאות הישראלית, בארץ ובעולם, סוקר ברשימתו זו את פעולותיה הענפות של ההתאחדות, הן בתחום הארצי והן בתחום הבינלאומי.

המערכת

קובעים את הצורה החיצונית של הבולים, את הסדרות והערכים, וכמובן אין לה כל השפעה על מדיניות הוצאת הבולים ע"י הדואר (תדירות ההוצאות, כמויות, אופן ההדפסה, ענייני השו"ב לים וכ"ו).

להתאחדות מסונפות כל האגודות הפועלות בישראל; היא מייצגת אותן ואת חבריהן בפני השלטונות וכלפי חוץ, ומשמשת להן אגודת-גג. במשך כמעט 6 שנים הוציאה ההתאחדות בטאון משלה, "הבולאי העברי" בעריכתו של מר ש. שמואלביץ.

אנשי הווע"פ של ההתאחדות ביקרו בכל האגודות, הרצו בפני חבריהן הציגו אוספים ונתנו הדרכה מקצועית בשטח איסוף הבולים.

הנהלה חדשה להתאחדות אגודות הבולאים בישראל

בישיבת המליאה השנתית של ההתאחדות אגודות הבולאים בישראל, שנערכה ב-4 למאס ש. ז. במועדון ה"אגודה התלאביבית לבולאות" (ברחוב פינסקר 49) נבחרה הנהלה חדשה לשנת 1958.

כיו"ר נבחר מחדש ד"ר משה אופיר (המכהן בתפקיד זה מזה שנתיים) וכיתר חברי הוועד-הפועל נבחרו ה"ה א. ד. חרמון, מ. גלזר, י. אוקו, י. גרווה, ג. וייסל-ברג, י. פרוידנברג, ב. פרידמן, מ. ויגודסקי, ש. פיני קלמן ומ. פרצלן.

מר ש. שמואלביץ, ששימש כסגן יושב-ראש בוועד הפועל היוצא, לא העמיד מחדש את מועמדותו לוועד-הפועל, מאחר והוא עומד לצאת לחו"ל בשליחות העיתון "ידיעות אחרונות".

באסיפה שנמשכה כשש שעות השתתפו עשרות צירים מאגודות הבולאים שהגיעו לכאן מכל קצות הארץ. אחר מסירת הדו"ח השנתי, נערך וויכוח ער שנסב בעיקר על בעיות הנציגות של האגודות המסונפות להתאחדות בוועה"פ שלה.

כן הטרידה את הנאספים בעית העתון (בטאונה של הת' אגודות הבולאים בישראל) מאחר שמר ש. שמואלביץ הודיע על הפסקת הופעתו של "הבולאי העברי" בשל נסיעתו לחו"ל. הוועה"פ החדש החליט לדחות את בעיית העתון לשיבה הבאה, אותה קיים בסוף חודש מארס בחיפה.

ההתאחדות אגודות הבולאים בישראל נוסדה 3 שנים לפני קום המדינה, בישיבת-הנעילה של "פילא" תערוכת-הבולים שנערכה באפריל 1945 על-ידי אגודת חובבי-בולים בתל-אביב. יוזם הרעיון של הקמת איגוד ארצי היה מר צ. גליק, שנבחר אז כמזכיר ההתאחדות. היו"ר הראשון של ההתאחדות היה הח' אריק לזין שכיהן בתפקיד זה עד שנת 1950, מאז ועד עתה משמש הח"מ כיו"ר ההתאחדות, כמעט ברציפות (חוץ משנת 1955, כאשר בתפקיד זה שימש האדריכל אוטו הופמן).

ההתאחדות, המייצגת את ציבור הבולאים המאורגן בישראל, לקחה חלק פעיל בחייה הבולאיים של מדינתנו מראשית קיומה. בחסותה ובעזרתה הפעילה של ההתאחדות אורגנו התערוכות הארציות "תבול" בשנת 1949 ע"י האגודה התלאביבית לבולאות, "תבא" בשנת 1952 ע"י אגודת הבולאים בחיפה, ו"תבים" בשנת 1954 ע"י אגודת הבולאים בירושלים.

ההתאחדות אירגנה בשנת 1957 בתל-אביב את התערוכה הבינלאומית "תביל", אשר זכתה להצלחה יוצאת מן הכלל בקנה-מידה עולמי והפכה להישג לאומי כללי.

ההתאחדות הנה חברה בפדרציה הבינלאומית לבולאות ונציגי ישראל השתתפו בקונגרסים של הפדרציה בפראג (1947), בזל (1948), פריס (1949), קופנהגן (1951), ליסבון (1953), ז'נבה (1954), שטוקהולם (1955), הלסינקי (1956) ותל-אביב (1957). בשנים 1950 ו-1952 לא השתתפו נציגי ישראל בקונגרסים הבינלאומיים בגלל סירוב השלטונות להעניק להם היתרי-יציאה. כותב טורים אלה שימש בשנים 1954 ו-1958 כחבר הוועד-הפועל של הפדרציה הבינלאומית לבולאות.

ההתאחדות אגודות הבולאים בישראל מיוצגת בוועדה הבינמשרדית לקביעת תכנית הוצאות הבולים, אבל אין משתפים אותה במוסדות ה-

בול או"ם חדש ביוני 1958

רואר 1958, בכמות של 600.000 אכסמפלים, וההדפסה נבדלת אף היא בהעדר מספרי בקורת בגליון ובניקוב עד לקצה השוליים.

הדפסה שניה של בול „כוח החרום“

בתשובה לשאלות רבות על התחלת המכירה של הדף פסה השניה מבולי כוח-החרום של או"ם, מוסרת הג' הלת הדואר של או"ם, כי ההדפסה השניה של הבול בן 3 סנט (בצבע כחול) הוצאה למכירה ב-30 באפריל 1957, והבול בן 8 סנט (בצבע אדום) הופיע לראשונה בהדפסה שניה ב-10 במאי 1957.

לגבי ההדפסה השניה לא נקבע „יום הופעה“ רשמי.

בולי „הסוכנות האטומית“

הנחלת דואר או"ם מודיעה, כי הופעתם של בולי „הסוכנות האטומית“ זכתה להצלחה ניכרת. הבולים שהופיעו ב-10 לפברואר 1958 נמכרו בכמויות עצומות, ובמיוחד מעטפות „יום ההופעה“.

לפי הדו"ח הרשמי הוחתמו 504,832 מעטפות „יום ההופעה“.

(מוגש בשיתוף פעולה עם „חוג אספני בולי או"ם“)

דואר או"ם יוציא ב-2 ליוני בול נוסף. יהיה זה הבול השלישי של דואר האומות המאוחדות בשנה זו. הבול יהיה „מן המניין“, בן 8 סנט, מודפס בצבע כחול, כצבע דגל או"ם. על הבול מופיע חר-תם או"ם, שראשיתו נעוצה בסמל שהוכן ב-אפריל 1945 ע"י המח-

לקה הגראפית של משרד השרותים האינטרנטיים. אמריקאיים, בשביל משתתפי ועידת סאן-פרנציסקו, בה נוסחה ואושרה לראשונה מגילת היסוד של או"ם. בסמל של הוועידה המייסדת הופיעה מפת העולם כפי שהינה נראית עד לקר-הרוחב ה-40 מדרום לקר-המשווה, המזכיר הכללי של או"ם (אז) הפציר בחברי הוועידה לקבל את הציוור המוצע כסמל וכחותם רשמי של ארגון האומות המאוחדות, וב-7 בדצמבר, בשלב השני של המושב הראשון, אישרה העצרת הראשונה את הסמל בתיקונים קלים.

הסמל המתוקן מראה את כדור-הארץ בצורה סכימטית כפי שהוא נשקף מצפון, מוקף עלידי שני ענפיות, המסמלים, כידוע, את השלום, שצריך לשרור בתבל כולה.

בעצרת הבאה הגיש המזכיר הכללי הצעה לאשר דגל לאו"ם, שיונף על כל המוסדות והשלחות של הארגון הבינלאומי, וב-20 לאוקטובר 1947 קיבלה העצרת החלטה, כי „דגל או"ם“ יהיה הסמל הרשמי, כפי שאושר ע"י העצרת, במרכז רקע כחול בהיר.

הציוור של הבול החדש, שיופיע ב-2 ביוני ש.ז. הורכב ע"י מר הרברט סנבורן, אמן אמריקאי, העובד במחלקה הגראפית של ארגון האומות המאוחדות.

הדפסות נוספות של בולי דואר-או"ם

□ **הבול בן 10 סנט** של הסדרה מן המניין, אשר הופיע לראשונה ב-16 בנובמבר 1951, הודפס בפעם הרביעית בפברואר 1958 בכמות של 600.000 אכסמפל-רים. הדפסה חדשה זו נבדלת מן הקודמות בזה, שכל השוליים מנוקבים עד הקצה ואין בגליונות מספרי בקורת.

□ **הבול בן 15 סנט** של הסדרה מן-המניין, שהופיע לראשונה ב-16 בנובמבר 1951, הודפס בפעם השלישית בפברואר 1958, בכמות של חצי מיליון (500.000) אכסמפלים. הדפסה זו נבדלת אף היא בניקוב עד קצה השוליים ובהעדר מספרי בקורת.

□ **הבול בן 10 סנט** לדואר-אוויר שהופיע לראשונה ב-14 בדצמבר 1951, הודפס בפעם הרביעית בפברואר 1958.

מעוניינים בחליפין עם ישראל

Dr. P. Urzędowski, Jaroslaw —
Kraszewskiego 32
POLAND

Oscar Kranefuss, Obering I.R. Hemer
(Krs Iserlohn)
Hauptstr 248.
GERMANY

H. Grötzsch, Dresden — A. 21
Gerader Stag 9.
D.D.R.

Mroer Zenou, Lublin Lubomelska 12/1
POLAND

Jan Vilim, Praha 6 — Veleslavin 52
post 65 C.S.R.

Alfred Schuergers Frankfurt Main
No. 14
Florstaedtestr 3
GERMANY

Verwechslung mit der 50 Pr. Muenze zu vermeiden.

Im Jahre 1955 errichtete die Regierung ihre eigene Muenzstaette in Israel, welche begann 10, 25, 50 und 100 Pr. Muenzen zu praegen; die 10 Pr. Muenze aus Aluminium und die anderen von "Sandwich" Praegeplatten aus Stahl mit Nickelschicht. Die 10 Pr. Muenze wurde wieder auf runden Modells gepraeget und bekam spaeter zeitweilig eine Kupferfaerbung. Die ersten in Israel gepraegeten 100 Pr. Muenzen wurden auf verkleinerten Modells gepraeget, aber sie wurden aus dem Umlauf gezogen und durch Muenzen in der Originalgrosse ersetzt, nachdem viele Klagen ueber ihre Aehnlichkeit mit den 50 Pr. Muenzen eingelaufen waren.

Es sollten drei Denkmuenzen — 25, 50 und 100 Pr. — zur Feier der Muenzstaetterneneruerung nach 1800 Jahren gepraeget werden. Gemaess den Vorschlaegen der Numismatikervereinigung zeigten diese Denkmuenzen auf der einen Seite die moderne israelische Muenze und auf der anderen ihr antikes Vorbild. Nachdem die Praegeplatten und Modells schon vorbereitet waren, wurde diese Ausgabe aus finanziellen Gruenden aufgegeben. Im Jahre 1957 beschloss die Regierung zur Feier Israels zehnten Jubilaeums Denkmuenzen und Erinnerungsmedaillen zu praegen. Die Muenzen eine Silbermuenze im Wert von fuenf Israelpfunden und eine Nickel-Kupfermuenze im Wert von 250 Pr. — gemaess der Zeichnung von Frau Miriam Caroly aus Haifa, tragen auf der einen Seite den Namen Israel, den Wert und die beiden Jahreszahlen und auf der anderen eine modern stilisierte Menorah (siebenarmigen Leuchter). Die Erinnerungsmedaille zeigt auf der einen Seite die roemische Judaea Capta Muenze, umrahmt von Ketten und der hebraeischen Inschrift GALTA JEHUDA (Juda's Exil). Auf der anderen Seite wird das Symbol von Israel Liberata gezeigt, umrahmt von der hebraeischen Inschrift ASSOR LE-HERUT ISRAEL (Zehntes Jubilaeum der Freiheit Israels), die Jahreszahl Taschjach (5718-1957-58) und zehn sechszackige Sterne. Diese Medaille wurde gemaess einer Skizze von Leo Kadmann, entworfen von Otte Wallish, gepraeget.

Die ersten israelischen Banknoten wurden noch vor der Proklamation des Staates, im Mai 1948, gedruckt. Sie waren im Werte von 500 Mils und ein, fuenf, zehn und fuenfzig palaestinensischen Pfunden und wurden von der Anglo-Palestine Bank in Umlauf gesetzt. Nachdem die Bank ihren Namen in Bank Leumi le Israel (Israel

Nationalbank) veraendert hatte, wurden die frueheren Banknoten in Neue umgetauscht, die den neuen Namen der Bank trugen, im Wert von 500 Prutah und ein, fuenf, zehn und fuenfzig Israelpfunden. Die Ausfuehrung der neuen Banknoten war genau wie die der alten. Im Jahre 1955 wurde eine dritte Banknotenserie, im Wert von 500 Pr. und ein, fuenf, zehn und fuenfzig Israelpfunden von der Bank of Israel in Umlauf gesetzt. Die eine Seite der Scheine zeigt eine Landschaft in einem Rahmen von Fruechten: Die Synagogue von Biram (500 Pr.); oberes Galilaea (1 Pfund); Negev (5 Pfund); Ebene von Esdraelon (10 Pfund); und die Chaussee nach Jerusalem (50 Pfund). Jeder der Scheine hat ein Wasserzeichen in der Form der Menorah, bedeckt durch eine der fuenf charakteristischsten Blumen des Landes. Die andere Seite zeigt eine abstrakte Zeichnung. In allen drei Serien sind die Inschriften auf der einen Seite auf hebraeisch und auf der anderen auf arabisch und englisch. Alle drei Serien wurden von dem verstorbenen E. S. Hoofien von der Bank Leumi vorbereitet.

Mehrere Serien von Noten kleinerer Werte sind im Laufe der Zeit in und ausser Kurs gesetzt worden, um Mangel an Kleingeld zu beheben.

אשר שפר

132 אלנבי (בנין הדואר המרכזי) תל-אביב

ת.ד. 1250 טלפון 62388

קניה ☆ מכירה ☆ החלפה

שרות להספקת בולים חדשים
מהארץ ומחוץ לארץ

הערכה ☆ ייעוץ

בדיקת בולים מקצועית

חבר באגודת סוחר בולים בישראל

שרותנו האדיב מוכר מאז שנת 1939.

Leo Kadmann

Die Geschichte der Muenzen und Geldscheine Israels

Bald nach der Gruendung des Staates Israel lud dessen Regierung die Vereinigung der Numismatiker in Israel ein, Vorschlaege fuer die neue Muenzausgabe zu machen. Die Vereinigung uebergab diese Aufgabe ihren Mitgliedern Leo Kadmann und Hanan Pavel, welche die Entwuerfe fuer acht Muenzen in Zusammenarbeit mit dem Zeichner Otte Wallish vorbereiteten. Im Juli 1948 wurden die Vorschlaege vom damaligen Finanzminister angenommen und durch das Ministerialkommittee fuer Symbole und Entwuerfe — und spaeter die ganze Regierung — bestaetigt.

Das Finanzministerium beschloss, die neuen Muenzen versuchsweise in Israel praegen zu lassen und im Spaetsommer 1948 wurde eine Tel-Aviver Fabrik beauftragt eine Muenze aus Dura-Aluminium herzustellen (noch nach der fruheren Mil-Waehrung, 25 Mils). Dieser Versuch misslang und die Praegung dieser Muenze wurde eingestellt nachdem 10.000 Stueck hergestellt worden waren. Sehr wenige der Muenzen tragen das hebraeische Datum "Taschach" (5708 —1947-48), die meisten sind "Taschat" (5709 — 1948-49) datiert. Diese Muenzen sollten gar nicht in den Umlauf kommen, aber durch den steigenden Mangel an Kleingeld (x) wurde die Regierung gezwungen, sie zeitweilig in den Umlauf zu setzen.

Daraufhin bestellte die Regierung die neuen Muenzen von der Metallabteilung der "Imperial Chemical Industries" in England. Die ersten 50 und 100 Prutah-Muenzen kamen im Juli 1949 in den Umlauf und bis Ende 1949 waren die acht Muenztypen in Gebrauch.

Die 1 Prutah Muenze ist aus Aluminium; die 5 und 10 Prutah Muenzen aus Kupfer; 25, 50, 100 und 250 Prutah aus Nickelkupfer und die 500 Prutah und ein kleiner Teil der 250 Prutah Muenzen aus Silber. Die Muenzen tragen auf der einen Seite den Namen "Israel" auf hebraeisch und arabisch, ueber und unter dem Symbol. Auf der anderen

Seite erscheint der Wert in Prutot und das hebraeische Praegungsjahr innerhalb eines Olivenblaetterkranzes. Die Symbole auf den Muenzen entstammen antiken juedischen Muenzen, die vor ca. 2000 Jahren gepraeagt wurden. Nur ein Symbol — der Anker auf der 1 Prutah Muenze — wurde von einer hasmonaeischen Muenze genommen. (die Hasmonaeer regierten 129 — 37 v. Chr. G.). Vier Symbole wurden von Muenzen des juedisch — roemischen Kriege, 66 — 70 n. Chr. G., uebertragen. Der Ast mit drei Granataepfeln in der Uebergangszeit von der Bluete zur Frucht (500 Prutah); die Palme mit sieben Aesten und zwei Dattelbuescheln (100 Prutah); das Weinblatt (50 Prutah); und die drei Gerstenaehren (250 Prutah). Von den Muenzen des Bar-Kochba Krieges, 132 — 135 n. Chr. G., den schoensten juedischen Muenzen, wurden auch vier Symbole genommen: Die Weintraube (25 Pr.); die Lyra (5 Pr.); die Amphora (10 Pr.); und der Blaetterkranz, der auf allen Muenzen erscheint.

Die neuen israelischen Muenzen bringen zwei Tendenzen zum Ausdruck: 1. Die Erneuerung der antiken juedischen Muenzen und Symbole, wodurch die enge Verbindung zwischen dem neuen Staate Israel und der Vergangenheit des juedischen Volkes demonstriert wird.

2. Die Erzeugung moderner Muenzen, gemaess dem Zeitgeist. Das Weinblatt, die Traube, Granataepfel, Gerstenaehren und Palme sollen das Land und seine Fruchtbarkeit symbolisieren, waehrend die Amphora den Handel repraesentiert, die Lyra — die Kuenste und der Anker die Schifffahrt.

Die Lyra sollte urspruenglich auf der grossen 250 Prutah Muenze erscheinen, waehrend die drei Gerstenaehren auf der 5 Prutah Muenze gepraeagt werden sollten. Die Muenzstaette verwechselte leider die beiden Symbole, sodass ein Missverhaeltnis zwischen der Groesse der Muenzen und deren Symbole entstand.

Im Jahre 1952 wurde die 10 Prutah Muenze veraendert; Anstatt Kupfer wurde Aluminium genommen; und anstatt der Amphora erscheint ein Oelkrug mit einem Palmzweig zu beiden Seiten. Auch dieses Symbol, wie die Amphora, entstammt den Bar-Kochba Muenzen. Die runde Form dieser Muenze wurde dabei durch eine wellenfoermige ersetzt, um

(x) Die alten, palaestinensischen Muenzen waren waehrend dieser Periode in Israel und Jordanien im Gebrauch und wurden von Israel nach Jordanien geschmuggelt da sie dort hoeher bewertet wurden. Ausserdem kam die Masseneinwanderung in Israel an.

פני הבול - כ, פני המדינה

רמת בולי ארצות העולם אינה

עולה על זו של בולינו

מאת ש. שליט

מר שמואל שליט, עורכו הפילאטלי של "בולים", מפליג במאמרו זה למרחקים ומסייר על פני בוליהן של ארצות שונות, ובכל "תחנה" בדרך סיורו הוא "מצלם" בעין העדשה הבולאית שלו את "נופה" הבולאי.

להלן ימצא הקורא את "תצלומיו" המעניינים, לאחר "שפותחו" במערכת.

קה (ארה"ב). כל בול חדש המופיע בארצות-הברית זוכה מיד לבקורת קטלנית של הבולאים, ואלה אינם מעטים כלל במדינה זו (כ-12 מיליון). על הוצאת בולים חדשים מחליט לרוב המנהל הכללי של הדואר, ולעתים הקונגרס האמריקאי. לפני זמן-מה הוקמה "וועדה מייעצת" שפרסמה לא מכבר את מסקנותיה, אך קשה עדיין לראות תוצאות מרחיקות-לכת.

שווייצריה צועדת בראש

אשר למדינות אירופיות, הרי שבראשן צועדת שווייצריה, המוציאה בולים יפים ומעניינים. למרות שגם במדינה זו חלה ירידה ברמת הבולים המוצאים על ידיה, ידועה שווייצריה בבתי-הדפוס שלה, שרמתם המקצועית היא הגבוהה ביותר בעולם, ולכן הם זוכים גם לקבל עבודות הדפסה של בולים מארצות אחרות. אגב, רמת הדפסה גבוהה ניכרת גם בבולי דואר איטלקיים.

גם בשווייצריה מחליט שר-הדואר יחד עם הפקידים הבכירים על הוצאת כל בול חדש.

מדינה נוספת הידועה ברמה גבוהה של בוליה היא גרמניה המערבית. אמנם, זכורה לנו תקופה בה היה נטוש פולמוס חריף על בולי ארץ זו. ברם, לאחר שהוחלף שר-הדואר (שהיה מכריו בגלוי כי אינו מת-עניין בבולים ובבולאות, אלא רק בשרותי דואר), בשר-הדואר חדש, שהבטיח להתחשב בדעתם של הבור-לאים, שוב עלתה רמתם האומנותית והכללית של הבולים הגרמניים.

גם הדואר האוסטרי ידוע כמתחשב בדעת הבולאים, ולכן אפשר למצוא מספר רב של בולים אוסטריים יפים. בולים אלה הופיעו בעיקר בראשית שנות החמי-שים של המאה הנוכחית.

ברית-המועצות מפגרת

בולי ברית-המועצות ידועים בדרך-כלל, כבולים לא-יפים. רמת ציורם עולה על רמה ממוצעת, רוב הבר-לים מלאים וגדושים פרטים קטנים ולא מובלט בהם די הצורך הנושא המרכזי. גם רמת הדפסתם של הבר-לים הסובייטיים אינה מצטיינת בטיבה, ויש לנו הרור-שם כי הדואר מוותר על האיכות למען הכמות. כידוע,

כשהופיע באנגליה לפני כ-118 שנה בול הדואר הראשון, היתה מטרתו העקרית, ואולי אף היחידה, לשמש הוכחה שאמנם שולמו דמי הדואר על-ידי שולח המכתב.

גלגולים רבים עבר הבול עד אשר קיבל את צורתו הראשונה והתחלתית. מאז הופיע לראשונה ה"פני השחור" (הראשון בבולי תבל), חלו בו שיפורים והת-פתחויות וקשה להשוותו לאותו הבול המוכר לנו כיום מתוך השימוש היומיומי בו.

הבול איננו עוד כיום פיסת-נייר צבעונית בלבד, המנוקבת בשוליה ומרוחה בשכבת דבק מצידה האחר-רי. הנהלות הדואר בעשרות ארצות תבל, המוציאות כיום בולים למטרות פוסטאליות (דואריות), מתחש-בות במידה רבה בדעותיהם של כ-50 מיליון איש, הפזורים בכל ארצות תבל, אשר איסוף הבולים מהווה חלק מחייהם.

אספני הבולים בעולם מתחלקים, אמנם, לשני סו-גים: אספנים טימאטיים (המאספים בולים לפי נוש-איהם) ואספנים קלאסיים (המאספים בולים לפי אר-צות מוצאם). ברם, גם אלה וגם אלה שמים דגש על צורתו של הבול ומתעניינים יותר ויותר בנושא הבול. כתוצאה מכך הבינו גם הנהלות הדואר בעולם את חשיבות המראה החיצוני של הבולים החדשים ומקפידים יותר על בחירתם.

השיטות לבחירת בול חדש

השיטות שבהן משתמשים לשם בחירת בול-ידואר חדשים, שונות בכל מדינה, בישראל רשאי כל אזרח להגיש פעם בשנה (בתאריך שנקבע על-ידי השרות-הבולאי) את הצעותיו לבול חדש, והצעות אלו מועב-רות לוועדת השרים לאישור בולים חדשים". לוועדה זאת מסונפת "וועדת מומחים" המורכבת מאמנים, גרא-פיקאים, נציג הבולאים ופקידי ממשלה בכירים. כל אלה מנסים לתת לבול הישראלי מראה נאה, ולכן מצטיינים בולי ישראל ברמתם הגבוהה, בהשוואה לבוליהן של ארצות אחרות.

רבים יתפלאלו בוודאי לשמוע כי אחת המדינות הידועה ברמתם הנמוכה של בוליה, היא דווקא אמרי-

בולי גאנה הודפסו בישראל

רמת ביצועם הוכיחה כי אנו מסוגלים להתחרות בארצות רבות

עוד להזמין בולים בארה"ב, הידועה דווקא כמדינה ש-
בוליה אינם מצטיינים בטעם רב, ואף לא בטיב הדפ-
תם.

מבולי-סעד גאנאיים
הצייר: אוטה וליש

הדואר בגאנה על טיב הביצוע בישראל, ולא ימהר
עוד להזמין בולים בארה"ב, הידועה דווקא כמדינה
שבוליה אינם מצטיינים בטעם רב, ואף לא בטיב הדפ-
תם.

לנו הוכיחה הזמנה זו שאמנם מסוגלים אנו להתחרות
בשטח זה עם ארצות אחרות, ואם נצליח לפתח ענף-
ייצור חדש זה, הרי שמובטחת לקופת המדינה הכנסה
נוספת במטבע זר.

על אף הצלחתם של בולי ישראל בעולם כולו, לא
ניתן, לדעתנו, פרסום מספיק לאפשרויותינו. בשטח
הדפסת בולי-דואר, ואנו מקווים כי בעשור השני נדע
לנצל עובדה זאת במידה רבה יותר מזו של העשור
הראשון לקיום המדינה.

ע. ב.

סדרה בת 4 בולי-סעד (מעין בולי "קרן קיימת" גא-
נאיים) הוזמנו לא מכבר עלי ידי C.P.P. — מפלגת
השלטון של גאנה שבראשה עומד ד"ר נקרומה.
הבולים צוירו עלי ידי מר אוטה וליש והודפסו אצל
לוי-אפשטיין בבת-ים. בכל ארבעת הבולים מורגש סג-
נונו הנאה של האמן הישראלי וגם ההדפסה (לפי שיטת
אופסט) עומדת על רמה גבוהה.

מבין 4 הבולים הוקדש בול אחד לחברת הספנות —
"הכוכב השחור" — המשותפת לגאנה ולישראל, ואם
נשווה בול זה לסדרת "בולי הספנות" שהופיעו לא-
מכבר בגאנה והודפסו בארה"ב, נוכל לומר בפה מלא,
כי הבולים שצוירו והודפסו בישראל עולים עליהם
בכל המובנים.

בולי-הסעד הגאנאיים הוזמנו בישראל יחד עם כר-
זית (פלקטים) וסיכות-תעמולה, הנחוצים למפלגת

מבולי-סעד גאנאיים
הצייר: אוטה וליש

C.P.P. למטרות מגבית, שהיא עומדת לערוך עוד בשנה
זו.

אנו מקווים, שלאחר הספקת הזמנה זו יעמדו מנהלי

מנוצלים למטרות תעמולה.

מכל מקום ברור כבר כיום, שלבולאים יש מה
לומר בקשר להוצאת בולים חדשים בכל ארץ, ועל
כך תעיד גם העובדה שעתונים נכבדים (לאו דווקא
בולאיים) עורכים משאלים, בהם נבחרים הבולים היפים
ביותר שהופיעו בארצות השונות באותה השנה. אין
ספק שהנהלות הדואר ישתדלו לכן להוציא בולים
יפים כל עוד ישמש הבול למטרות האיסוף וככל שילך
ויגדל חוג האספנים בתבל.

במדינת ישראל קיימים כיום כ-50 אלף בולאים
הפזורים באגודות פילאטליות קיימות ברוב ערי
הארץ. מספר זה כולל גם אספני בולים "שקטים"
המקבלים את בוליהם באופן ישיר מהשרות הבולאי
ועושים את "מלאכתם" בסתר.

נמנית ברית-המועצות עם המדינות המוציאות מספר
רב ביותר של בולים חדשים (200—150 בולים לשנה),
בכל זאת ידועים לנו מקרים שגם הדואר הרוסי
הוציא בולים יפים, ודבר זה מוכיח, כי אילו הקפידה
מדינה זו הקפדתייה, היתה רמת בוליה עולה בהרבה
על זו המוכרת לנו כיום.

אף יתר הארצות הקומוניסטיות אינן מצטיינות
ביפי בוליהן. אך יש לציין, שבולי הדואר ההונגרי
עולים ביופים על בולי יתר ארצות הדימוקרטיה
העממית. עלינו להזכיר גם, כי שיפור ניכר חל לאחר-
רונה בבולי פולין וצ'כוסלובקיה. לא ידוע לנו מי
מיעד לשרי הדואר בארצות הקומוניסטיות בהוצאות
בוליהן החדשים. ברם, נראה לנו שלמפלגה הקומו-
ניסטית השפעה מרובה בקביעת נושא הבולים שרובם

„סטמפכס - 1958“

הפעם על מחיריהם של בולי ישראל במסגרת זו. ברם, על כך נכתוב בהזדמנות הבאה.

התערוכה הבינלאומית „בריסל 1958“ בוטלה

לאחר שתיקה ממושכת נמסר לנו סוף-סוף מבלגיה, שתערוכת-הבולים הבינלאומית אשר צריכה היתה להתקיים השנה בבריסל (בלגיה) בוטלה.

מבלגיה נמסר שהתערוכה בוטלה בשל חוסר שיתוף פעולה מצד הבולאים הבלגיים, וקיימת אף סברה, שאחר הצלחתה הכבירה של תערוכת „תביל“ חוששים הבולאים הבלגיים להוכיח את יכולתם. כי לדעתם צפוי להם כשלון.

בינתיים נמסר לנו מצ'כיה, שהשנה (1958) תיערך שם תערוכת-בולים בינלאומית, אך היא לא תקבל את חסות ה-פ.י.פ. בתערוכה זו ישתתפו ללא ספק בולאים רבים מארצות „הדמוקרטיה העממית“.

אחד המאורעות הפילאטליים (הבולי-איים) החשובים ביותר שהתרחשו בי שנה זו באנגליה, היתה ללא ספק תערוכת בולים „סטמפכס-1958“.

תערוכת בולים זו נתקיימה ב„סנטרל-הול“ — ווסטר מינסטר שבלונדון.

בימים 12-15 במארס 1958.

על אף ההד הרב והפרסום העצום שנעשה לתערוכת בולים זו, אין היא נראית בעינינו אלא כביתן-סוחרים גדול אחד — כי אלה תופסים כאן מקום נכבד ביותר. למרות שתערוכת „סטמפכס 1958“ נחשבת לתערוכה ארצית בלבד, אפשר למצוא כאן בין עשרות המוצגים (40 לערך), מספר אוספים של בני המושבות הבריטיות, ויש להצטער על כך, שאיש לא הציג את בולי ישראל, למרות שבולינו פופולאריים מאד בבריטניה ובמושבותיה.

מענין להדגיש, שמספר ארצות, ביניהן שווייץ, צרית, הולנד, דואר ארמ, פולין, צ'כיה, סין העמית, רוסיה ולאוס עשו כאן תעמולה לבוליהן באמצעות נציגויות הדואר שלהן, וליבם של ישראלים (המבקרים בתערוכה) דואב על כך שהשרות-הבולאי של דואר-ישראל, לא מצא אפשרות לעשות פרסום לבולי ישראל, הזקוקים לו מאד בימי שפל אלה.

הפתיחה החגיגית (ב-15.3 1958) נערכה על-ידי ציר בפרלמנט הבריטי (M.P.) מטעם „מפלגת העבודה הבריטית“ (Labour Party) אשר השמיע דברים בעלי נעימה פוליטית למחצה. בפתיחה נוכחו בולאים, „אורחים נכבדים“ וקהל-מוזמנים רב.

בפתיחה נוכחה גם „מיס סטמפכס“ ה„גברת“ שנבחרה מתוך תושבות הממלכה המאוחדת שיש להם קשר כלשהו לבולאות, ושזכתה ב-100 לירות שטרלינג (כחמש מאות לירות ישראליות). עלי לציין בהסתייגות שהיא „ערה“ וחננית, אם כי קשה לומר שהינה יפה. לדעתי, ראינו בישראל מלכות-יופי, היפות ממנה בהרבה.

במסגרת תערוכת „סטמפכס 1958“ תיערך גם בורסת-בולים בינלאומית, ומענין יהיה לעמוד

יחידה היא חברת הסנה שנוחתה סטנק גם בשנת 1958 לפיכס חיים ללא הצדחה הפסיכיים את ביטוחם בהתמדה.

הפסוק ערור להנטי. על יסוד דיוג מסים. ככר. 5% מסכום הכיפוח לפיכס שהניעה רכסר תקופתה ולכדי 100% בפקרה פוח המכופח.

הסנה חברה ישראית לביטוח בע"מ

מעטפת-הזכרון למשפחות השכולות

ציור רב-גוני של מנורת-נחושת עתיקה — פרי מוחזקים של האחים שמיר

בידי האחים ג. את מ. שמיר (מתל-אביב), והיא תוד-פס לפי שיטת דפוס-שטח (פוטוראופסט) אצל ה- „אומנים מאוחדים“ (בתל-אביב).

ציור המעטפה מראה הפעם מנורת נחושת עתיקה בת 7 קנים, ואליה צמודה מנורת-שמן עתיקה שער לה ממנה עשן, „מעין „נר-תמיד“ הדולק לזכר חללי מלחמת הקוממיות. כן צמודים למנורה (בתור קישוט) שופר עתיק, לולב ואתרוג.

מעניין לציין, כי כל המעטפות ל„יום הזכרון“ מ-בוילות ב„בולי יום הצמאות“ של אותה השנה (השנה השוטפת), והן נשלחות למשפחות השכולות בתאריך הסמוך ל„יום הזכרון ללוחמי הקוממיות“, שהוא ערב „יום העצמאות“, אותו נוהגים לחוג בה' באייר מדי שנה בשנה.

אם כי קשה לקבוע באיזו מידה המעטפות הנ"ל הן „פילאטליות טהורות“, ברור לכל שהן מהוות מסכת נאה, ובולאים רבים מתעניינים בהן, הן בישראל והן מחוצה לה.

מאז שנת 1952 הנהיגה המחלקה להנצחת החייל ש-ליד משרד הבטחון מנהג נאה שהפך מאז למסורת: היא מוציאה לאור בשרי תוף פעולה עם דור אר ישראל, גליון-זכרון מיוחד או מעטפה מיוחדת שנושאים חנם לכל משיפחות החללים אשר יקריהם נתנו נפשם במלחמת הקוממיות.

גליון-זכרון שהופיע לראשונה לקראת „יום זכרון ללוחמי הקוממיות“ מכיל את שלושת בולי העצמאות משנת 1952 על רקע גל-עד שהוקם לזכר החללים. הגליון נשלח במעטפה מצויירת המתארת את פרחי „דם המכבים“ על רקע בית-קברות, הזרוע מצבות של חללים, גם המעטפה וגם הגליון, שמחירו, אגב, מגיע כיום לעשרות לירות, צויירו עלידי מר אוטה וליש.

בשנת 1953 הופיעה מעטפה מיוחדת למשפחות החללים, המתארת את „הר הרצל“ ושני חיילים הניצבים ליד דוכן הזרים, אותם מניחים לזכר החללים. גם מעטפה זו צויירה עלידי מר אוטה וליש. בשנת 1954 נכתב במיוחד ספר-תורה לזכר חללינו ובסיומו נשלחה תעודה לקרובי החללים, המאשרת איזה פרק בתוך ספר-התורה מוקדש ליקירם. ה-תעודה נשלחה גם הפעם במעטפה מיוחדת המראה נר דולק לזכר חללי צה"ל.

בשנים 1955 ו-1956 הופיע „מעטפות-זכרון“ ללא כל ציור, ועיטורן היחיד — מסגרת שחורה, המסמלת היטב את מטרותן.

בשנה שעברה, שנת 1957, הופיעה מעטפה שצוייר בה בידי מר פייט (מתל-אביב) המסמלת היטב את המאורע העקרי של השנה — „מבצע סיני“. הציור של המעטפה הינו רב-גוני ומתאר את גבולותיה של מדינת ישראל (בצבע ירוק), את חצי האי סיני (ב-צבע צהוב) ובו חצים המראים את כיוון התקדמותו של צה"ל בימי המבצע. באופן בלתי ברור מסומנת בציור „רצות עזה“. נראה, שבעת הכנת הציור לא היה ברור עדיין מה יהיה גורלה של הרצועה, ולכן גם סומנה בצבע שהוא מעין צהוב וירוק.

השנה, שנת 1958 הוכנה מעטפה רב-גונית שצויירה

י. פרידמן - בולים

ע ב ר

לרח: הרצל 6 חיפה

מבחר עשיר של בולי ישראל והז-ל

מכירה ☆

קניה ☆

החלפה ☆

שרות אדיב והדרכה מקצועית

מבחר עשיר של אלבומים, קטלוגים וציור עזר לבולאים.

מחיר החוברת: 500 פ"ר. חתימה לשנה: — 5 ל"י.